

Juryrapport

Jan Brouwer Scriptieprijs 2018 – Economische Wetenschappen

Sander Geenen (Erasmus Universiteit Rotterdam)

The tax multiplier in the Netherlands: new estimates from a narrative study

Een prangende vraag in de economische wetenschap is het bepalen van het effect van een verandering in het belastingpeil op het BBP van een land. Het meten van deze zogenaamde belastingmultiplier is een complexe vraag omdat het lastig is om een duidelijk causaal verband te leggen tussen belastingen en BBP. Een methodologische oplossing voor dit probleem is om belastingveranderingen exogeen te maken. Dit kan door de zogenaamde narratiefmethode te volgen, die door Romer en Romer in 2010 is geïntroduceerd en inmiddels veel navolging krijgt.

De thesis van Sander Geenen heeft een belangrijke stap gezet in deze literatuur door de studie van Romer en Romer voor Nederland uit te voeren. Om dit doen heeft Geenen empirische monnikenarbeid verricht: hij heeft alle Miljoenennota's in de afgelopen 60 jaar nagelopen en gekeken welke belastingmaatregelen zijn genomen, en heeft vervolgens de mate van exogeniteit van elke van de 322 belastingmaatregelen bepaald. Vervolgens is hij gaan rekenen en komt daarbij tot de conclusie dat de belastingmultiplier in Nederland op korte termijn van behoorlijke omvang is: 1% belastingverhoging leidt tot een afname van ongeveer 0,9% van de groei van het BBP. In vergelijking met andere modellen die in Nederland door CPB en DNB worden gebruikt, valt deze belastingmultiplier een stuk hoger uit. Dit resultaat blijkt robuust te zijn na het doen van talloze sensitiviteitsanalyses.

Het behoeft geen verdere uitleg dat dit resultaat een hoge mate van maatschappelijke relevantie heeft. Deze uitkomst stemt tot reflectie omdat hij o.a. kritische kanttekeningen zet bij het Nederlandse overheidsbeleid van belastingverhogingen die zijn doorgevoerd in de periode 2011-2017. Geenen schat in dat dit tot een verlies van het BBP van 10 procent over die periode zou hebben geleid. Het beleid om het tekort terug te dringen in een recessie heeft dus volgens Geenen flinke economische schade gehad. Opgemerkt kan worden dat het hier gaat om de bestedingseffecten op korte termijn. Er wordt geen rekening gehouden met de positieve (intergenerationele) effecten van tekortreductie op langere termijn. Niettemin: een mooi staaltje van kritisch academisch onderzoek.

De thesis van Geenen is origineel, uitstekend van kwaliteit, en maatschappelijk en beleidsrelevant. Indrukwekkend is om te zien hoe goed de thesis ingebed is in de bestaande literatuur, hoe verfijnd methodologisch en empirisch de thesis is uitgewerkt, en hoe Geenen al op zo'n jonge leeftijd in staat is om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de bestaande literatuur. Zonder meer een terechte winnaar van de Jan Brouwer Scriptieprijs 2018 op het gebied van de Economische Wetenschappen.

Prof. dr. R.A. (Ron) Boschma, hoogleraar regionale economie Universiteit Utrecht, hoogleraar Innovation Studies & directeur CIRCLE Lund University Zweden

Prof. dr. F.A.G. (Frank) den Butter, hoogleraar algemene economie Vrije Universiteit

Prof. dr. K.P. (Kees) Goudswaard, hoogleraar economie en bijzonder hoogleraar sociale zekerheid Universiteit Leiden

De jury heeft in de week van 12 februari 2018 uitgebreid per e-mail overlegd met secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen KHMW Prof. mr. A. Soeteman en secretaris KHMW Drs. S. van Manen in de cc. en kwam zo op 15 februari 2018 tot de winnaar.